

MITIGATIEPLAN HUISMUSSEN

Locatie: Jan Stuversdreef 3 Kerkwijk

Rapportnummer: 2025-BE-1216

In opdracht van:

Marcelis Beheer
Jan Stuversdreef 3
5315 NZ Kerkwijk

Colofon

Rapportage
Brabant Eco

Rapportnummer
2025-BE-1216

Opdrachtgever
Marcelis Beheer

Contactpersoon
[REDACTED]

Locatie
Jan Stuversdreef 3
Kerkwijk

Auteur
[REDACTED]

Collegiale controle
[REDACTED]

Opleverdatum
3 november 2025

Uitvoerder

De Lange Kant 27
5061 PX Oisterwijk
06-24218274
www.brabanteco.nl

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport is niet toegestaan zonder vermelding van bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Brabant Eco geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek door toepassing van adviezen.

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Omgevingswet.....	3
2. PLANGEBIED	4
2.1 Situering plangebied	4
2.2 Beschrijving plangebied	4
3. SOORTENONDERZOEK.....	5
3.1 Nader onderzoek huismussen	5
3.2 Resultaten onderzoek	5
4. EFFECTENBEOORDELING	6
4.1 Huismus.....	6
4.2 Overige soorten	6
5. MAATREGELEN	7
5.1 Werken buiten de meest kwetsbare periode.....	7
5.2 Tijdelijke nestplaatsen realiseren	7
5.3 Ongeschikt maken.....	9
5.4 Permanente compensatie	9
6. WETTELIJK KADER	11
6.1 Belang.....	11
6.2 Alternatievenafweging.....	11
6.3 Gunstige staat van instandhouding	12
7. BRONNEN	13

1.1 Aanleiding

Volgens opdrachtgever Marcelis Beheer is het voornemen om in het plangebied Jan Stuversdreef 3 te Kerkwijk de bestaande woning te slopen, waarna een nieuwe woning gerealiseerd zal worden. Bij deze werkzaamheden is opdrachtgever gebonden aan de Omgevingswet. Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat de ingreep plaatsvindt, onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting uitgevoerd door BNL Advies (Ecologische Quickscan d.d. 15 augustus 2024) blijkt dat in het plangebied mogelijk nestlocaties van huismussen aanwezig zijn. In april 2025 is er op locatie een nader onderzoek uitgevoerd door Brabant Eco (Nader onderzoek huismussen d.d. 22 mei 2025) waaruit bleek dat er twee nestlocaties van huismussen aanwezig zijn in de te slopen woning.

1.2 Omgevingswet

Voordat met sloop van de woning gestart kan worden moet er aan verschillende wetgeving worden voldaan, waaronder de Omgevingswet.

Het uitvoeren van de geplande werkzaamheden zou een overtreding kunnen veroorzaken van art. 11.37, lid 1b en 1d van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Daarom wordt er een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd voor deze verbodsbepalingen voor de periode 1 augustus 2025 tot 1 augustus 2028. Om de nadelige effecten van de werkzaamheden zo veel mogelijk te verminderen is dit mitigatieplan en een bijbehorend ecologisch werkprotocol opgesteld.

2.1 Situering plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied, aan de Jan Stuversdreef 3, noordwestelijk van de kern van Kerkwijk. Zuidelijk van de N322 en westelijk van de N832.

Kerkwijk is een dorp behorende tot de gemeente Zaltbommel in de provincie Gelderland.

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen.

2.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een woning, opgetrokken uit gele bakstenen spouwmuren met een dak in zadeldakvorm en bedekt met dakpannen. Aangrenzend aan het projectgebied en verspreid op de kavel en kavelgrenzen zijn beplantingen aanwezig in de vorm van: landschapsbomen, hagen, heesterbeplanting en diverse kruidachtige begroeiing, ook is er een grote natuurvijver aanwezig.

2.3 Werkzaamheden

Het initiatief bestaat uit het slopen en herbouwen van de bestaande woning in het plangebied.

De manege in het plangebied zal behouden blijven.

3.1 Nader onderzoek huismussen

Het plangebied is 2x bezocht (zie onderstaande tabel) door deskundig medewerkers van Brabant Eco. Tijdens de onderzoeken is vooral de te slopen woning onderzocht op de aanwezigheid van nestplaatsen van huismussen. Daarnaast is de directe omgeving hierin meegenomen. Er is met name gefocust op nestindicerend gedrag van huismussen, zoals zingende mannetjes en in- en uitvliegende dieren. Daarnaast is gelet op foeragerende en communicerende huismussen. Ook is er onderzocht of er eventuele nestplaatsen of foerageergebied van huismussen nabij het plangebied aanwezig zijn.

Ron de	Datum	Eco loog	Tijd	Functie	Zonsopkomst	Tempe ratuur	Wind	Neer slag	Bewol king
1	01-04-2025	JB	09:00 – 10:00	Nestplaats + foerageren	07:14	10°C	3 NO	Geen	Helder
2	14-04-2025	JB	09:00 – 10:00	Nestplaats + foerageren	06:45	13°C	3 ZW	Geen	Licht bewolkt

Op het huis binnen het plangebied zijn meerdere huismussen en spreeuwen waargenomen. Tijdens het eerste bezoek is nestindicerend gedrag echter uitgebleven. Er werd niet duidelijk door mannetjes op één plek geroepen en er zijn ook geen in- en uitvliegende huismussen waargenomen. Tijdens het tweede veldbezoek werd wel een in- en uitvliegende huismus waargenomen onder het dak van de te slopen woning. Ook werd er een zingende huismusman waargenomen op de schoorsteen van de woning. Hoewel het in- en uitvliegen hier niet is waargenomen, wordt aangenomen dat ook hier een huismusnest aanwezig is. Rond de manege zijn wel meerdere huismussen waargenomen, deze waarnemingen geven dan ook aan dat het overgrote deel van de kolonie nestelt in de manege zelf.

3.2 Resultaten onderzoek

De waarnemingen geven aan dat in de bebouwing van het plangebied twee nestlocaties van huismussen aanwezig zijn. Het slopen van de woning zou dus afbreuk doen aan het aantal nestplaatsen op de Jan Stuversdreef 3 te Kerkwijk.

Nestlocatie huismus in te slopen woning

Roepende huismusman op schoorsteen van de woning

4.1 Huismus

Omdat er nestplaatsen van huismussen zijn vastgesteld onder het dak en bij de schoorsteen van de woning, heeft de ingreep zonder aanvullende maatregelen een negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding.

4.2 Overige soorten

Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op de aanwezigheid van (sporen van) kleine zoogdieren en nestindicatief gedrag van overige gebouw bewonende soorten zoals spreeuw en kauw welke mogelijk aanwezig zijn nabij het plangebied. In de manege zijn meerdere nesten van boerenwaluw vastgesteld. Daarnaast zijn er ook enkele waarnemingen gedaan van spreeuwen. De nesten van deze soorten blijven behouden, aangezien deze zich in de te behouden manege bevinden.

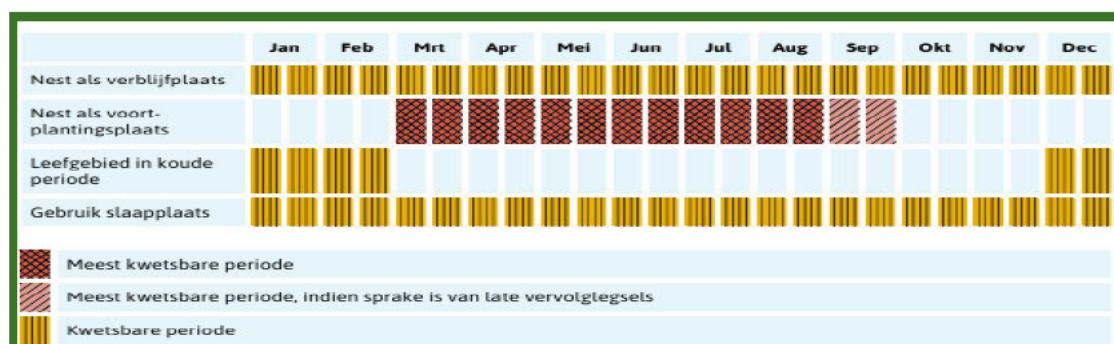

Door de werkzaamheden gaan er twee nestplaatsen van huismussen verloren. Om de negatieve effecten van de werkzaamheden op deze soort zoveel mogelijk te beperken en de gunstige staat van instandhouding te bevorderen, zijn er tijdelijke en zullen er permanente voorzieningen worden aangebracht. Daarnaast zal er een aangepaste werkwijze worden gehanteerd en zorgvuldig worden gehandeld.

Alle maatregelen zullen in een ecologisch werkprotocol worden opgenomen. Dit protocol zal aanwezig zijn tijdens de alle werkzaamheden en bekend gemaakt worden aan alle betrokken medewerkers.

5.1 Werken buiten de meest kwetsbare periode

De kwetsbare periode van de huismus loopt globaal van maart tot 15 september. Het is hierdoor betrekkelijk eenvoudig om direct negatieve effecten op de in de omgeving aanwezige huismussen te voorkomen door de werkzaamheden aan de te slopen kalverenstal (4) na 15 september 2025 te starten.

Kwetsbare periodes van de huismus.

5.2 Tijdelijke nestplaatsen realiseren

Alternatieve nestplaatsen van huismussen dienen te voldoen aan een aantal eisen.

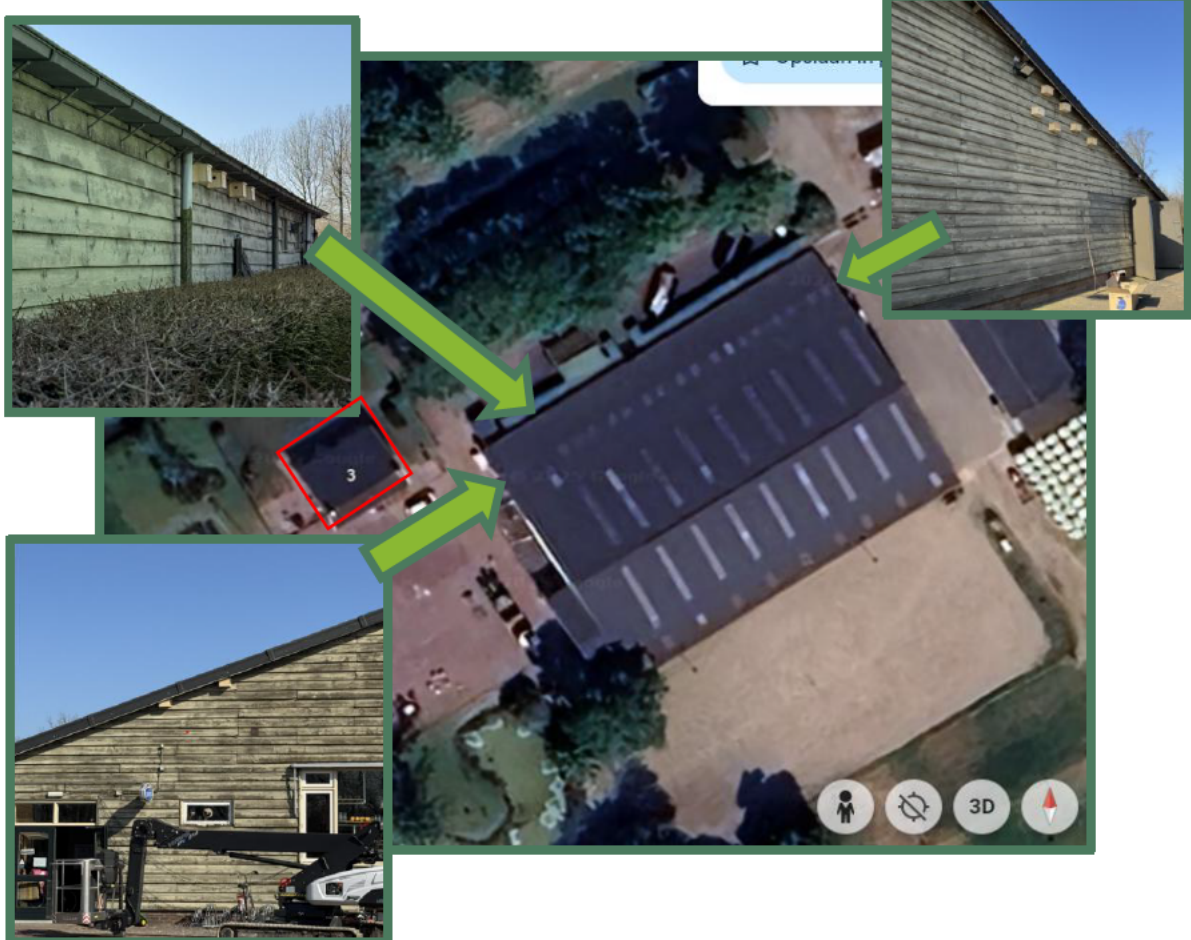
- Dat voor elke nestplaats die aangetast of verwijderd wordt, worden minimaal twee nieuwe nestplaatsen aangeboden.
- Dat ze minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de oorspronkelijke nestplaats en de start van de werkzaamheden aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen.
- Dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden moeten worden. Openingen dienen wel meer dan 50 centimeter van elkaar af te liggen in verband met territoriaal gedrag.
- Dat ze zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst.
- Dat ze op minimaal 3 meter hoogte geplaatst worden
- Dat de kasten een juiste maat hebben (minimaal een binnenruimte van 12,5 x 12,5 x 12,5 cm en een invliegopening met een diameter van 3,4 cm)
- dat ze op een voor de huismus geschikte wijze en plek worden aangebracht. Zo mogen ze niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden. Hierdoor het liefst in de schaduw of op het oosten of noorden.
- Dat er voldoende leefgebied aanwezig is bij de nestplaatsen.
- Dat er voldoende dekking in de buurt van de nestplaatsen aanwezig is ter bescherming tegen predatoren.
- Dat ze van een voldoende duurzaam materiaal gemaakt zijn.
- Dat de alternatieve nestplaatsen niet zijn behandeld met chemische middelen.

Er zijn tijdens de onderzoeken 2 huismusnesten waargenomen in de te slopen woning.

Er zijn op 8 maart 2025 door de initiatiefnemer 12 nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd ter compensatie van de twee verloren nestplaatsen. Deze verblijfplaatsen zijn gerealiseerd in de vorm van vier maal de set 'Systeem nestkast mus 34mm (links, rechts, midden)' van Vivara. Deze kasten beschikken over openingen op verschillende zijdes van de kast, zodat de huismussen invliegopeningen op verschillende richtingen hebben, waardoor er minder kans is op het uitblijven van gebruik door territoriaal gedrag. Deze kasten zijn gerealiseerd op verschillende windrichtingen om zo een variatie in microklimaten aan te bieden.

Systeem nestkast mus 34mm midden van Vivara.

Locaties gerealiseerde verblijfplaatsen. Te slopen woning rood omlijnd.

5.3 Ongeschikt maken

Voordat aan de werkzaamheden begonnen kan worden, dient de te slopen woning natuurvrij gemaakt te worden. In het geval van huismussen betekent dit dat er overdag, wanneer de dieren actief zijn, en buiten de meest kwetsbare periode van 1 maart tot 15 september door een ter zake deskundige de nesten verwijderd worden en de ruimtes ontoegankelijk worden gemaakt door middel van weringsborstels (WB1 van Unitura of vergelijkbaar) of vulschuim (VS1 Vulschuim van Unitura of vergelijkbaar).

WB1 Weringsborstel van Unitura

VS1 Vulschuim van Unitura

5.4 Permanente compensatie

Ter compensatie van de nestplaatsen die verloren gaan door de werkzaamheden zullen er permanente voorzieningen worden gerealiseerd voor de huismus in de nieuwe woning. Voor de huismus zullen er minimaal 4 kasten van type IB MU 10 (of minimaal vergelijkbaar) worden ingebouwd. De nestkast kan extern gerealiseerd worden tegen een gevel maar kan ook ingebouwd worden. De scheiding tussen het terras en de broedruimte biedt extra bescherming tegen roofdieren. Vanaf het terras kunnen huismussen veilig de omgeving observeren voordat ze de nestkast verlaten. De kasten zullen op een minimale hoogte van 3 meter worden ingebouwd en een vrije uitvlieg mogelijkheid bieden.

IB MU 10 huismus nestkast

Extern gerealiseerde IB MU 10 huismus nestkast

Een alternatief is het dak van de nieuwe woning op een vergelijkbare wijze bouwen als die van de huidige woning. Indien er wordt gekozen om dit te doen, is het wel van belang dat er géén vogelwerende maatregelen onder de dakpannen, zoals vogelschroot, geplaatst wordt. Een en ander zal in overleg met een ecooloog worden uitgevoerd. Indien er wordt gekozen voor inbouwkasten, zullen ook deze locaties nog nader worden bepaald in overleg met een ecooloog.

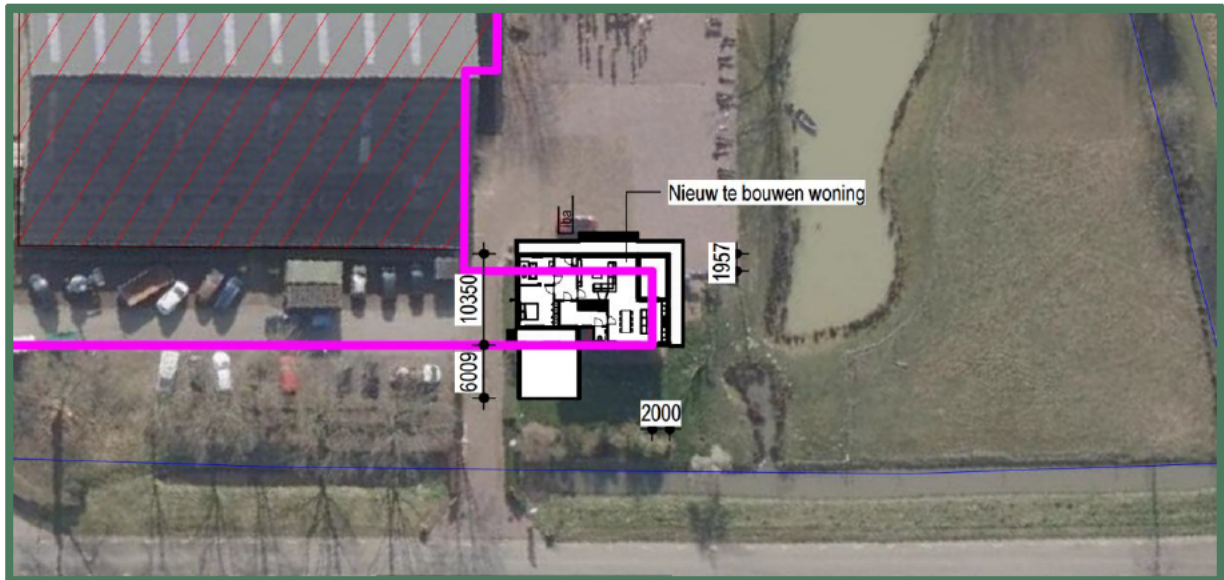
5.5 Behoud en herstel van het leefgebied

Naast de nestplaatsen van de huismus is ook het leefgebied beschermd. Direct bij de woning bevinden zich enkele lage (~80 cm) haagbeukenhagen, met een toegang in de vorm van een hogere (~2 m) boog. Verder bevindt zich binnen het plangebied een groenstrook in het noordwesten, welke onderbroken wordt door de

oprit. Met de werkzaamheden zal de lage haagbeukenhaag verloren gaan. De groenstrook kan en dient dan ook behouden te blijven.

Nadat de aanlegfase van de woning zelf is afgerond, dient de beplanting hersteld te worden met inheemse plantensoorten. Bij voorkeur wordt hier dan gebruik gemaakt van soorten zoals wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), gewone vlier (*Sambucus nigra*), eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), rode kornoelje (*Cornus sanguinea*), liguster (*Ligustrum vulgare*) en kardinaalsmuts (*Euonymus fortunei*).

Door verschillende soorten struiken aan te planten zal het voedselaanbod jaarrond verbeteren door de variatie in bloeitijden.

Nieuw te bouwen bebouwing in relatie tot de huidige beplanting

6.1 Belang

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verlenen zoals bedoeld in het artikel 11.37, lid 1b en 1d van het Bal, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Deze omgevingsvergunning kan alleen worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van een in de wet genoemd belang.

Wij vragen deze ontheffing aan “in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”.

De huidige bebouwing op de Jan Stuversdreef 3 te Kerkwijk is ‘end-of-life’ ofwel niet meer rendabel renoveerbaar. De woning is slecht geïsoleerd en daardoor vochtig. Er zijn lekkages die maar niet verholpen kunnen worden. Dit alles zorgt voor een ongezonde leefomgeving, denk aan schimmels, luchtweginfecties, e.d. Een woning renoveren betekent dat de woning een upgrade moet krijgen naar de eisen van nu. Bij een bestaande woning blijft echter de kwaliteit van de details ondermaats. Koudebruggen zijn niet geheel uit te sluiten, zeker ter plaatse van de fundering. Juist bij die koudebruggen blijven schimmels op de loer liggen. Verder is de woning te klein en zal dan fors uitgebreid moeten worden. Het risico van uitbreiding is dat er geen gedegen eenduidige constructie ontstaat tussen bestaand en nieuw. Met mogelijke scheurvorming als gevolg. Verder is er nog het financieel aspect. Doordat er zoveel aanpassingen aan de woning nodig zijn, zal renoveren mogelijk nog duurder zijn dan nieuwbouw.

6.2 Alternatievenafweging

De omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan alleen worden verleend indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De alternatievenafweging heeft betrekking tot locatie, inrichting, werkwijze en planning.

6.2.1 Locatie

De sloopwerkzaamheden vinden plaats op de Jan Stuversdreef 3 te Kerkwijk. Het is op dit perceel waar dat de ‘end-of-life’ bebouwing staat en waar logischerwijs dan ook nieuwe gebouwen gerealiseerd kunnen worden. Het bestemmingsplan staat een woning toe ter plaatse van de bestaande woning. Middels afwijkingsregels kunnen we daar een klein beetje van afwijken. Die mogelijkheden zijn met het nieuwe ontwerp benut. Elders op het perceel is een woning niet toegestaan. Het aanwezige bouwvlak is reeds voorzien van een manege en bijbehorende bouwwerken. Zie het bouwvlak op onderstaande afbeelding:

Bovendien is de woning op de beoogde locatie het mooist qua uitzicht. De tuin heeft oriëntatie zuidoost tot zuidwest, waardoor de hele dag zon op de tuin is. Zicht op de open velden biedt een hoogwaardige kwaliteit aan de buitenruimte.

6.2.2 Inrichting en werkwijze

In de nieuwbouw zullen ruimtes gerealiseerd worden voor huismussen door middel van huismuskasten. Voorafgaande aan de werkzaamheden zullen de gebouwen ongeschikt gemaakt worden op een wijze waarmee geen huismussen verwond of gedood worden.

6.2.3 Planning

Bij de planning is rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de aangetroffen diersoorten. Huismusverblijfplaatsen zullen niet worden aangetast gedurende het komend broedseizoen (maart - augustus 2025). De te slopen woning wordt ongeschikt gemaakt buiten de kwetsbare periodes van de huismus.

6.3 Gunstige staat van instandhouding

Er zijn geen effecten te verwachten die van negatieve invloed zijn op de duurzame staat van instandhouding van de huismus en hun functioneel leefgebied.

Huismussen zijn een algemene soort in Nederland en komen ook in de regio Kerkwijk algemeen voor. Voor iedere verblijfplaats van de huismus die binnen het plangebied verloren gaat zijn twaalf tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd. Ook zullen er 4 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd worden in de nieuwbouw. Door het plaatsen van permanente voorzieningen voor huismussen in de nieuwe bebouwing worden nieuwe potentiële permanente verblijfplaatsen gecreëerd.

Door het zogenaamde natuurinclusief bouwen blijft de functionele leefomgeving met schuilmogelijkheden voor huismussen behouden in vergelijking met de huidige situatie.

De gunstige staat van instandhouding is voor huismussen binnen het project gegarandeerd.

Websites

www.iplo.nl
www.natuurmonumenten.nl
www.NDFF.nl
www.sovon.nl
www.rijksoverheid.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vivarapro.nl
www.omgevingswet.nl

Andere bronnen

Checklist vleermuisprotocol
Limpens et al., 2014, 2017
Baijens et al., 2005
Netwerk groene bureaus